

УДК 371.26:54

Юлія Романенко

ТЕХНОЛОГІЯ СПІВПРАЦІ ЯК ШЛЯХ ДО ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ

А Автор розглядає питання технології співпраці студентів в аспекті глобалізації освіти, з'ясовуючи сутність поняття «глобалізація освіти», шляхи реалізації глобалізації освіти через методику викладання хімії у ВНЗ.

Ключові слова: глобалізація освіти, методика навчання хімії, технологія співпраці.

Юлія Романенко. Технологія співпраці як шлях до глобалізації освіти.

А Автор рассматривает вопрос технологии сотрудничества студентов в аспекте глобализации образования, выясняя суть понятия «глобализация образования», пути реализации глобализации образования через методику преподавания химии в вузе.

Ключевые слова: глобализация образования, методика обучения химии, технология сотрудничества.

Juliya Romanenko. Technology of Collaboration as a Way of Education Globalization.

S Author observes students' collaboration in the light of education globalization, clears up the essence of the idea of the «globalization of education» and the ways of realization of education by means of teaching chemistry in the university.

Key words: globalization of education, methods of teaching chemistry, collaboration.

Постановка проблеми. Проблеми освіти стають пріоритетними в усьому світі, так як вони визначають майбутнє кожної країни, зокрема і планети в цілому. Тому перед вищою школою у цілому та, викладачами зокрема, суспільство ставить вимоги щодо ефективного та високоякісного надання освітніх послуг шляхом упровадження глобалізації в освіту. Задоволення освітніх потреб суспільства такого рівня можливе лише за умови становлення нового практичного світогляду викладача, якому сприятиме здійснення неперервної освіти, вміння креативного сприйняття інновацій як у галузі методики викладання хімії, так і освіти в цілому.

Аналіз актуальних досліджень. Питання глобальної освіти є досить новим і активно сьогодні вивчається науковцями. Відображення глобалістики в освіті можна знайти у працях вітчизняних авторів В.П. Андрущенко, А.М. Бойко, М.Б. Євтуха, І.А. Зязюна, В.Г. Кременя, А.О. Ярошенка.

Глобалістика – це сучасна, самостійна галузь науки про планетарні проблеми нинішнього і майбутнього розвитку людської цивілізації, глобалізації, її політичну, економічну і соціальну організацію як єдиного цілого. Об'єктом глобалістики є процеси глобалізації [1].

Основним чинником розвитку глобалізації стала науково-технічна революція, особливо розвиток світової системи інформації, поширення Інтернету, який зробив можливим миттєвий зв'язок між людьми в різних кінцях світу й усунув перешкоди на шляху розповсюдження будь-якої інформації.

Деякі фахівці вважають, що ми звикли вважати

освіту нашої країни – найкращою у світі [1]. Однак, визначаючи свою освіту як кращу, ми не мали повної інформації про якість освіти в інших країнах, тобто не брали участі в багатьох порівняльних освітніх дослідженнях, метою яких було зіставлення систем навчання за єдиним результатом – якістю знань.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні методологічних основ навчання студентів за технологією в співпраці у вищу.

Основні завдання дослідження: а) з'ясувати шляхи глобалізації освіти в країні; б) розкрити технологію роботи студентів із методики викладання хімії у вищому навчальному закладі у співпраці як крок до глобалізації освіти.

Виклад основного матеріалу. Ініціаторами і лідерами у напрямі розвитку Глобальної освіти є американці. Ще в 1970 р. був створений «Американський Форум для Глобальної Освіти» – недержавна організація, що створила рухи за Глобальну освіту як у самих США, так і на міжнародній арені. Зміст Глобальної освіти, на думку як американських, так і українських дослідників, складається з вивчення: а) різних систем (економічних, політичних, екологічних, технологічних); б) гуманітарних цінностей; в) універсальних проблем (війна і мир, права людини, навколишнє середовище); г) глобальної історії (розвиток глобальної системи, гуманітарних цінностей) [1].

Концепція глобальної освіти з'явилася два десятиліття тому, суть якої полягає в таких педагогічних завданнях як: сформувати у навчанців роз-

винене критичне мислення, сприяти виробленню власних поглядів і поваги до позицій інших людей; прищепити навички комунікації; збудити інтерес і повагу до культурних надбань усіх народів, прагнення зрозуміти найважливіші, специфічні й загальні характеристики цих культур; розширити можливості для вивчення в школах іноземних мов і культур країн; сприяти творенню нового гуманістичного бачення світу в усій його різноманітності та єдності, нового способу діяльності, завдання якого – зберегти хистку рівновагу в системах «Людина – Природа», «Людина – Суспільство», «Людина – Людина»; виробити вміння творчо працювати, розв'язувати різноманітні проблеми, прогнозувати ситуації; сформувати бачення самого себе у взаємозалежності з іншими, розуміння необхідності враховувати потреби, пріоритети та цінності індивідів, груп людей, націй.

Ми визначаємо наступні шляхи вирішення проблем глобалізації освіти в нашій країні, а саме: а) орієнтацію на активне засвоєння людиною способів пізнавальної діяльності, б) відмову від авторитарної педагогіки, ліквідація командно-адміністративних методів управління вищою школою; в) перехід до загальнонаціональної, громадсько-державної вищої школи; г) формування нової філософії вищої освіти, нового стилю наукового мислення; ґ) інтеграцію у світове освітнє співтовариство з метою пошуку шляхів побудови нової освіти; д) зміну форми взаємодії учасників навчально-виховного процесу: перехід від монологічного навчання (говорить в основному лектор) до діалогічного (викладач і студент шукають відповіді на важливі для обох ціннісно-сміслові питання); е) розвиток нових форм навчання (інтерактивного, проблемного, проектного) та дидактичних технологій (розвитку критичного мислення, творчих умінь тощо), що дозволить пошук особистісних сенсів діяльності особистості, оволодіння різноманітними соціальними ролями, що сприяє самопізнанню особистісних якостей через створення ситуації вибору; є) наближення освіти й виховання до розкриття природних здібностей кожної людини; ж) перехід на нову історичну формацію розвитку України зі збереженням того, що є гарного в національному освітньому просторі; з) вироблення власного механізму інтеграції здобутків освітньої педагогічної думки з традиціями національної вищої школи, особливостями національного менталітету.

Вважаємо, що ключовими напрямками державної освітньої політики мають бути: 1) реформування системи вищої освіти на основі філософії «людноцентризму» як стратегії національної освіти; 2) оновлення законодавчо-нормативної бази системи освіти, адекватної вимогам часу; 3) модернізація структури, змісту й організації освіти на засадах компетентнісного підходу, переорієнтації змісту вищої освіти на меті сталого розвитку; 4) створення і забезпечення можливостей для реалізації різноманітних освітніх моделей, навчальних закладів різних типів і форм власності, різноманітних форм і засобів отримання освіти; 5) побудова ефективної системи національного виховання, розвитку і соціалізації молоді; 6) забезпечення доступності та неперервності освіти впродовж життя; 7) формування здоров'язбережувального середовища, екологізації вищої освіти, валеологічної культури учасників

навчально-виховного процесу; 8) розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі; 9) інформатизація освіти, вдосконалення бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки; 10) забезпечення національного моніторингу системи вищої освіти; 11) підвищення соціального статусу викладачів, науковців; 12) створення сучасної матеріально-технічної бази системи вищої освіти.

Отже, перед освітянами стоїть стратегічне завдання – виховання освіченої й відповідальної особистості, здатної забезпечити не тільки власну життєтворчість, але й життєдіяльність інших людей. Глобальна освіта відкриває величезний світ інформації й дає можливості для успішної й компетентної діяльності на світовому рівні.

Метою навчальної дисципліни «Методика викладання хімії у вищій школі» (галузь знань 0401 «Природничі науки», спеціальність 8.04010101 «Хімія») є показати, що нові завдання педагогіки, які ставить XXI ст., не можуть бути вирішені без застосування нових технологій навчання хімії у вищій школі. Ось лише деякі питання, що розглядаються під час вивчення цієї навчальної дисципліни: «Основні тенденції розвитку систем освіти в світовій педагогічній практиці»; «Роль вищої школи в XXI столітті»; «Принципи, покладені в основу відкритих вищих шкіл»; «Аспекти структури особистості»; «Особистісно зорієнтовані технології навчання (види навчання в співпраці та у малих групах, індивідуальний стиль навчання, метод проектів, різномірне навчання)»; «Контроль, оцінка, аналіз у сучасній системі навчання»; «Портфоліо студента як технологія самоаналізу», «Поняття, види, функції, концепція, модель, технологія, інструмент моніторингу навчання хімії у ВНЗ».

Треба відзначити, що методика вивчення студентами тієї чи іншої технології здійснюється за цією ж технологією. Наприклад, вивчення теми «Варіанти методу навчання в співпраці» виконується за технологією навчання в співпраці [2]. Студенти поділяються на чотири групи, в яких визначаються ролі (ведучий, редактор, доповідач...). Далі студенти отримують завдання для самостійної аудиторної роботи, яке виконують деякий час за літературними джерелами.

Перша група має вивчити і доповісти – «Варіанти методу навчання у співпраці». Свій виступ студенти готують за планом, а саме: 1. Основні варіанти навчання в співпраці. 2. Принципи навчання в малих групах. 3. Особливості навчання в співпраці. 4. Метод «Ажурна пилка». 5. Особливості варіанту «Навчаємося разом». 6. Відмінності американського та ізраїльського варіантів методу навчання в співпраці. 7. Основні особливості технології навчання в співпраці.

Друга група вивчає питання «Організація навчання в малих групах». Презентація доповіді студентів виконується за планом: 1. Роль планування призначення в організації навчального процесу. 2. Підготовка до використання на лекціях, практичних, семінарських заняттях з хімії технології навчання в співпраці. 3. Основні рекомендації з організації навчання в співпраці. 4. Оцінка роботи студентів у малих групах.

Третя група доповідатиме – «Види навчання у співпраці для різних педагогічних завдань. Різниця

звичайного (традиційного) навчання від навчання в малих групах за методом співпраці» за планом: 1. Підготовка завдань для групи. 2. Головні відмінності традиційного навчання в групах від навчання в малих групах за технологією співпраці. 3. Взаємодії студентів у малих групах. 4. Взаємозалежність студентів у малих групах за цілями, джерелом інформації, вираженням нагородження (оцінювання). 5. Досягнення індивідуальної відповідальності всіх студентів. 6. Поняття «базової групи».

Четверта – доповідатиме «Технологію навчання у співпраці» і висвітлює наступні питання: 1. З чого розпочати під час розроблення заняття з використанням технології співпраці? 2. Як визначити обсяг матеріалу для засвоєння, осмислювання за допомогою технології співпраці? 3. Як сформулювати завдання групам, окремим студентам, усьому потоку (групі)? 4. Як дану технологію інтегрувати в традиційний процес навчання ВНЗ? 5. Як оцінити роботу студентів у групах?

Завдання розташовані в порядку поступової подачі матеріалу. Під час виступів у студентів складається враження, що виступ кожної групи доповнюється наступною групою. Якщо по закінченні часу від групи виступає студент за бажанням, то оцінюється лише він один, а у разі вибору викладачем студента з групи – його оцінка виставляється групі. Це є індикатором на засвоєння теми всіма студентами групи. Роботу може презентувати і вся група. Тоді критерії оцінювання будуть наступни-

ми: чіткість викладання і зрозумілість пояснення (5 балів), доведеність прикладів (5), схематизм концепту на дошці (5), участь всієї групи (5). Максимальна кількість балів 20 [2].

П'ятирічний досвід показав, що викладання сучасних технологій за розробленою методикою дає змогу студентам не лише теоретично ознайомитись із технологіями, а й досконало їх засвоїти й оволодіти в практичному плані. На закінчення виступу четвертої групи студенти вже професійно співставляють із вивченою ними теорією організовану роботу в аудиторії. Безпосередня підготовка студентів до здійснення самостійного навчально-виховного процесу, надбання досвіду в організації, проведенні та вирішенні типових професійних знань здійснюється під час проходження педагогічної практики у ВНЗ на посаді викладача.

Висновки. Таким чином, розвиток нових форм навчання та дидактичних технологій, що забезпечують включення студента у навчальний процес, становлення загальнонавчальних умінь, пошук особистісного сенсу діяльності, оволодіння різноманітними соціальними ролями, що сприяє самопізнанню, особистісних якостей через створення ситуації вибору, дає зробити крок до глобалізації вищої освіти.

Література

1. Максимюк С.П. Педагогіка. Глобальна освіта й українська школа. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/13761025/pedagogika/globalna_oshvita_ukrayinska_shkola.
2. Романенко Ю.А. Сучасні педагогічні технології [Текст]: навчально-методичний посібник / Ю.А. Романенко. – Донецьк : ДІСО, 2010. – 152 с.

УДК 37.091.32:51 – 057.875

Петро Рендюк, Сергій Рендюк

СЕМІНАР ЯК ДИДАКТИЧНА ФОРМА Й МЕТОД АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

А Аналізується недостатнє застосування для підвищення зацікавленості й розвитку пізнавальної діяльності студентів такої форми навчальних занять як семінари при вивченні дисциплін математичного циклу, надається приклад реального проведення подібного семінара-конференції.

Ключові слова: семінар, семінар-конференція, творчість, пізнавальна діяльність.

Петр Рендюк, Сергей Рендюк. Семинар как дидактическая форма и метод активизации познавательной деятельности студентов на занятиях по высшей математике.

А Анализируется недостаточное применение для повышения заинтересованности и развития познавательной деятельности студентов такой формы учебных занятий как семинары при изучении дисциплин математического цикла, предоставляется пример реального проведения подобного семинара-конференции.

Ключевые слова: семинар, семинар-конференция, творчество, познавательная деятельность.

Petro Rendiuk, Serhiy Rendiuk. Workshop as Didactic Form and Way of Stimulation of Students' Cognitive Activity in the Study of Mathematical Sciences

С The article analyzes the insufficient application of workshops to promote the interest and stimulation of students' cognitive activity in the study of mathematical sciences, provides an example such conference-workshop.

Key words: workshop, seminar, conference, creativity, cognitive activity.

Постановка проблеми. Перед вищими навчальними закладами завжди стоїть найважливіше завдання – вдосконалення навчально-виховного процесу з тим, щоб добитися високої якості підготовки спеціалістів. Одним із засобів розв'язання цього завдання є підвищення пізнавальної активності й самостійності студентів. Нині недостатньо дати студентам міцні знання предмета та сформулювати у них певні вміння та навички, а треба навчити їх самостійно здобува-

ти знання, переосмислювати надбаний іншими поколіннями досвід, вільно орієнтуватися у потоці інформації, розвивати у собі якості, потрібні у конкретній фаховій діяльності. Невипадково, останніми роками проблема поліпшення пізнавальної діяльності студентів стала предметом педагогічних досліджень, особливо у зв'язку з тим, що на думку спеціалістів за рівнем активності учнів у навчальному процесі середня школа вже дещо випереджає вищу. В наш час у ВНЗ